

POKROK ZÁPADU

Založen 1871.

Omaha, Neb., ve středu, dne 16. ledna 1907.

Ročník XXXVI.—Číslo 25.

Zprávy americké.

Hrozí Americe finanční krize?

Minulý rok povzněl hmotně skoro každé odvětví průmyslu, vzdor tomu, že ve finančních krizích panuje obava, že v blízké budoucnosti nastane okrat k horšimu. Tak ku př. i Rockefeller tuší blíží se katastrofu a rovněž bývalý předseda železniční Fish prohlásil, že nalézáme se před katastrofou, o čemž zmínil jsme se předešle. Peníze a práce jsou nesmírně drahé — praví Fish — ceny všeho jsou vysoké. Spekulační a úcastenství v nich jsou přílišné a obchod nalézá se v takovém položení, že panuje obava, abychom nepřišli o důvěru našeho největšího věřitele — Anglie. Jest ovšem otázkou jsou-li tyto předpovědi pravdivými aneb jsou-li obyčejnými strašáky. Můžeme nám sloužit k poučení, porovnáme-li tento stav se stavem před předcházel panice v r. 1873. James F. Rhodes rozepisuje se o tom následovně: "V onom čase nebylo překvapujícím, že obchodníci a bankéři předvídali, co bude následovat. Vývin a rozmach bylo možno poznat na všem. Továrny pracovaly, dělnictvo bylo hledáno, budovaly se nové stavby a obchody byly kupujícími přeplněny. V roce, jenž předcházel panice, totiž 1873, měly železnice o mnoho větší příjmy než-li obyčejně. Ceny přepychových předmětů byly veliké, ale i poptávka po nich byla značná. Zdálo se, že každý bohaté a nikdo nemohl uvěřit, že prosperita ta byla pouze klamem. Všude měl vývin a rozmach zdravý základ. Úroda byla první třídou a zejména úroda kukuřice vynikala nad ony v předcházejících letech. Z hodnověrných pramenů docházely zprávy, že Evropa trpí nedostatkem obilí a proto že americký farmář draze bude moci prodati svoji úrodu. Začali tedy do Evropy vyvážeti obilí, zejména pšenici a kukuřici. Měli tehdy jen jedinou obavu, že železnice a mořské parníky nebudou s to, aby zboží v dostatečném počtu vyvážely. Úroda bavlny byla tehdy na 4 miliony balů a rovněž po té měla být žilá poptávka. Ač ceny byly tehdy poměrně vysoké, přece jen nebyly abnormální. Leč náhle na finančním trhu poestili tehdy nedostatky hotových peněz, ale i to považováno bylo za známku blahobytu. New-yorské peníze šly na jih a západ za plodiny. Očekávaly se sice na podzim peníze zpět, zejména z Evropy, odkudž do té doby měly být peníze za obilí, bavlnu a jiné průmyslové výrobky zpět, ale přece tím náš úvér v cizozemsku valně utrpěl. Takový byl stav v létě 1873. A na sklonku podzimu byl tu již hmotný úpadek. Zboží, jež dovezeno bylo do Evropy, prodáno nebylo, poněvadž ho tam měly dost. V New Yorku hotových peněz nebylo a z té příčiny nastala finanční krize, z které vybledla Amerika až po dvou letech. Nepracovalo se v dolech, v továrnách a upadl obchod. Minulý rok rokem největšího blahobytu v dějinách Ameriky. Proč by nemohly se věci opakovati, jako v roce 1873? Anebo snad ty hrozivé předpovědi amerických

finančníků je malováním straky na vrbě. Kdož ví! Leč v dobrých časech máme vždy pamatovati na časy horší. Budeme-li se vždy tohoto hesla držet, nebudeme trpěti nouzi, i kdyby nám hned nastaly zlé časy, které nám prorokují ti, již nemusí se nouze bát, protože mají miliony."

Zasedání 59. kongresu.

V pondělí minulého týdne přišlo v senátu opět na přetřes propuštění černých vojnů v Brownsville, Tex. Jednání presidentovo bylo konečně schváleno, poněvadž jednal dle svého práva a moci, když vojiny propustil. Na to chvíli rokováno bylo o japonské otázce, ale nic zvláštního v této věci nebylo pronášeno. — V zástupitelstvu toho dne nevykonalo se mnoho práce. Jednáno bylo o různých věcech nevalné důležitosti. Mezi jiným ustanoven byl den, kdy má být pronášena pohřební řeč o R. Hoarovi z Massachusetts, zesnulého členu zástupitelstva. — Dne následujícího hovořilo se v senátu opět o propuštěných, černých vojácích v Brownsville, Tex. Senátor Daniel schvaloval presidentovo jednání. Senátor Foraker prohlásil, že o této věci bude v senátu jistě ještě řeč jako vody, on pak že si nechá svůj úsudek až na konec. Další čas zabralo jednání o obmezení služby zřízených na dráhách. — V zástupitelstvu počalo se rokovati o rozpočtu na vojáky, jenž, jak známo, obnáší o pětletího milionu více, nežli obnášel roku loňského. Poslanec Slayden z Texasu mluvil po té delší chvíli o návrhu, jímž odporučoval, aby černoši k vojsku odváděni nebyli. — Ve středu rokováno bylo v senátu o obmezení služby železničních zřízených, čemuž věnována značná část času. Rokování o propuštění černošských vojnů bylo odloženo, poněvadž senátor Foraker prohlásil, že senátor Tillman hodlá o této věci mluvit. Tillman nemohl se dostavit, poněvadž je nemocen. V zástupitelstvu jednáno bylo o rozpočtu na vojáky. Bylo povoleno milion dolarů na státní obranu, která také podílí se na manévrech pravidelného vojska. Někteří poslanci ostře kritisovali vedení manévru. Po té čtena byla předloha, již povolují se peníze na opevnění. Na to nastalo odročení.

Velký počet přistěhovalců.

Generální přistěhovalceý komisař Frank P. Sargent ve své výroční zprávě tvrdí, že jak fyzická, tak i duševní kvalita přistěhovalců, kteří nyní do Spojených Států přicházejí, jest mnohem nižší, nežli byla oněch v letech předcházejících. Během fiskálního roku, končícího 30. červnem obyvatelstvo Unie rozmnoženo bylo připuštěním 1,100,735 přistěhovalců do země; cizinců, již nemohou být přistěhovalce pokládáni, přistálo v našich přístavech 65,618. Celkem přibylo sem o 106,598 přistěhovalců více než roku předcházejícího. Za fiskálního roku 1905 zamítuto bylo 11,480 přistěhovalců a během minulého roku 12,432. Z přistěhovalceých cizinců, kteří zamýšleli usaditi se ve Spojených Státech, bylo 764,463 mužů a 336,272 žen. "Bez býminky," praví se ve zprávě, "země, z nížž dří-

ve jsme získávali větší část našeho cizího obyvatelstva a které jsou obydleny plemeny, podobnými našim, zásobily nás menším počtem během minulého roku, než roku 1905. Tak z Iraka přibylo sem o 17,950, z Anglie 15,218, Švédska 3281, Německa 3010, Dánska 1229 a Skotska 1111 osob méně, než r. 1905. Naproti tomu čtyři nejznačnější přírůstky jsou: 51,641 z Italie, 30,768 z Ruska, 8974 a 5165 z Turecka (evropského i asijského) Přistěhovalceýto z Rakousko-Uherska obnášelo 265,138, z Italie 273,138, z Ruska 215,665, z Číny 1544, z Japonska 13,835 a ze Západní Indie 13,656. Jako v letech předcházejících velká většina přistěhovalců měla namířeno do několika velkých středisk; do státu New York ubíralo se 374,708.

Zatčení anarchistů.

Známi anarchisté Alex Berkman a Emma Goldmanova uspořádali v nedávných dnech velikou veřejnou schůzi anarchistů v Clinton dvoraně na Clinton Place v New Yorku. Schůze byla neobyčejně četně navštívena, ale záhy byla rozeznána pro ostré řeči, jež výše zmínění anarchisté promluvili. Berkman, Goldmanová a jistý Corryel byli zatčeni a uvězněni. New-yorkští anarchisté dlouhý čas konali pouze schůze tajně, takže policie nemohla proti nim zakročiti. V dotčené schůzi Berkman ostře útočil na vládu, presidenta i vládní úředníky. Berkman nedávno se vrátil z vězení, v němž delší dobu trávil.

Krajan bude deportován.

Čtyřiatvaletému krajanu L. Medvědovi podařilo se podruhé dostat se do Ameriky, ale vychloubání se přivedlo jej do rukou přistěhovalceýho inspektora, který jej dá dopravit zpět do Rakouska. Medvěd přijel do Spojených Států přede dvěma měsíci a inspektori v Baltimore, kde přistál, neuznali ho za schopného býti přijatu do země. Byl tedy nucen vrátiti se zpět, avšak obešel se tím způsobem, že vsedl na jistý parník do New Yorku jedoucí a byl propuštěn inspektory na Ellis Islandu. Na to odejel do Milwaukee, Wis., a tam mu to nedalo, aby se nepochlubil, jak na inspektory vzrál. Našel se dobrodinec, úřady byly o tom zpraveny a nařizením z Washingtonu byl krajan zatčen. Zákon zakazuje přistěhovalcům ucházeti se o přijetí do země, až po uplynutí jednoho roku ode dne, kdy poprvé byl odmitnut. Následkem toho bude Medvěd, protože neuměl držeti jazyk za zuby, odvezen do staré vlasti rakouské zpět.

Zákon o čistých potravinách.

Od nového roku vstoupil do života nový zákon o čistých potravinách a nápojích. Továrníkům a obchodníkům učiní nový zákon mnohé nepřijemnosti, ba i škodu, ale pro širší obecnost bude pravým dobrodíním, ačkoliv dlužno doznati, že dozor nad dodržováním zákona toho bude těžký a ne zcela spolehlivý. Proti zákonu tomu vedli továrníci tuhý boj a vynaložili mnoho peněz na to, aby přijetí tohoto zákona překazili. Leč všechno úsilí ukázalo se býti marným. Dle tohoto nového zákona bude kupující jist,

že obchodník prodal mu skutečně to, co on žádal. Bude-li kdo u groceristy žádati máslo, nesmí mu onen prodati margarín. Dále nebude možno míti v prodeji věci, které obsahují částky lidskému zdraví škodlivé a bude-li něco falšovaného, pak musí to na oně věci býti naznačeno, že jest falšovaná. Na falšovaném, tovarnícky spracovaném másle, musí býti naznačeno, že to není máslo přirozené, nýbrž pouze napodobené. Novým zákonem nařizuje se, aby barvy do potravin dávány nebyly. Z té příčiny mnohé věci nebudou sice tak pěkně vypadat, jako dříve, ale bez barev budou jistě žaludku prospěšnější. Zákon ten může sekatiti se jen tehdy s náležitým výsledkem, když dostane se mu podpory státních zákonodáren a bude přísně na to dbáno, aby všude přesně zachovávan byl.

Co se stane s Kubou.

President Roosevelt rozhodl se, že bude činiti nátlak na to, aby během několika měsíců byly volby provedeny, po kterých utvoří se na Kubě nová republika a americké vojsko odtáhne. Předpovídá se, že z voleb vyjdou vítězně liberálové. Liberální stranu tvoří většinou černoši, jichž strana ta má 73 procent, jen 27 procent tvoří běloši. Vádeci liberální strany jsou běloch seňor Zayas a Jozé Miguel Gomes, též běloch, ale u černošů velice oblíbený. Oba dva chtějí se dostat na křeslo presidentské. Strana mírných veřejně sroží, že jakmile ostrov americké vojsko opustí, vypukne revoluce, poněvadž oni nikdy nepřipustí na to, aby černí vládli nad bílými. Strana umírněných dělí se na tři frakce. Největší z nich podporuje politiku nečinnosti, druhá frakce chce vyčkati, aby, až vypuknou osobní třenic mezi Zayasem a Gomezem, mohli zněiti stranu liberálů, třetí pak, která však má přívrženceč nejmeně, žádá protektorát Spojených Států nad ostrovem. Rozvázní kubánské státníci prohlašují, že kubánské obyvatelstvo dosud zralé pro samosprávu není. Mnozí neváhají tvrditi, že nově utvořená republika netrvala by déle, než 6 měsíců a pak zavládla by naprostá anarchie. Všechny tyto obavy byly sděleny Rooseveltovi, leč tento vzdor tomu nezměnil svůj náhled, že Kubáni pro samosprávu zrali jsou a že je třeba učiniti ještě jeden pokus s republikou, leč s tím upozorněním, že v případě nepokojů americké vojsko odeběře se na ostrovy a zůstane tam již stálo. Kdyby Kuba byla pod protektorátem Spoj. Států, i tehdy měla by svého presidenta. Kubánci nemuseli by se zřici svoji národnosti a podrželi by si svoji národní vlajku. Mnozí Kubánci s radostí uvítali by tento protektorát a rovněž cizinci, na ostrově bydlící, byli by rádi, kdyby myšlenka ta se uskutečnila.

Černí vojáci půjdou pryč na Filipiny.

Výsledkem porady mezi presidentem a ministrem vojny Taftem bylo, že v době nejbližší budou veškeré černošské pluky vyslány na Filipiny. Ač úředně se to tají, přece má se za jisté, že toto nařizení je ve spojení se zá-

ležitostí rozpuštění tří setnin černošských v Brownville, Tex. Tímto nařizením vláda velmi oděhřila se od dřívější své politiky, která směřovala k tomu, aby co nejméně černošů bylo na Filipinách. Filipinci daleko více mají v nenávisti černochoy, než Američané a z té příčiny považují za ponížující, aby černoši udržovali v zemi jejich pořádek. Dosud pouze jeden černošský pluk sloužil na asijských ostrovech, poněvadž se vláda obávala, že jakmile tam pošle černé vojáky, že obyvatelstvo se vzbouří.

DROBNÉ ZPRÁVY.

* Jakub Seidel v Edwardsville, Ill., spáchal v těchto dnech sebevraždu zastřelením. Před smrtí se ještě pečlivě oholil, zavřel dveře u pokoje, v němž byla jeho žena a dobře mířenou ranou do hlavy se střílil. Byl okamžitě mrtev.

* Neobyčejného požehnání dostalo se rodině Charlesa Steven-sona v Kittanningu, Pa. V posledních 18 měsících přibylo dotyčné rodině 5 členů. V druhé polovici r. 1905 narodila se jim trojčata a nyní opět přibyla dvojčátka. Všechna děcka jsou úplně zdráva.

* V New Yorku činí se přípravy k postavení velkého dvacetipatrového hotelu, který má zabrat celý blok na Broadway od 32. až 33. ulici. Bude míti několik velkých dvorů a zřízeny budou rovněž nádherné, turcké lázně.

* Na rozkaz policejního náčelníka v San Francisku, Cal., a na žádost školského výboru, vnikla policie do skladiště Western Fuel Co., aby zaopatřila dostatečnou zásobu uhlí pro školy města. V některých školách nemohlo býti pro velikou zimu vyučováno. Western Fuel Co. tvrdila, že nemá ve svých skladech uhlí, ale policie zabrala v její skladech šest tisíc tun uhlí.

* Senátor Kinney ze St. Louis, Mo., chce podati návrh v státní Missouruské zákonodárně, aby staří mládenci platili povinnou daň. Dle jeho návrhu musil by každý třicetiletý mládenec platiti daň z té příčiny, že se neoženil. Kdo by se platit zdráhal a oženil se nechtěl, ten má býti odsouzen do žaláře. V Missouri již v r. 1830 byl podobný zákon přijat, ale již v roce 1856 opětně zrušen.

* V těchto dnech obdrželi jsme od známého cestovatele St. Vráze pohlednici z nynějšího bydliště jeho Chicaga, Ill. Milý přítel náš píše nám: "Srdečně všechny zdravím a přeji Vám mnoho zdaru v novém roce. Letos nemím přednášet. Pilně pracuji na nových spisech. Dvě knihy (belletrie) vycházejí počnou již v únoru v Praze. Třetí, vědecká, až za dva roky."

* Jak se právě dovidáme, druhé české divadlo v Chicagu stalo se skutkem. Dne 6. ledna zahájilo svoji činnost. Divadlo toto ponese název "divadlo lidové" a hráti bude v Česko-Anglické škole. Bude to druhé, české, stálé divadlo v Chicagu. Pořad divadelních her šťastně zahájen byl známým Jeřábkovým dramatem "Služebník svého pána," oblíbenou to hrou ochotnických i stálých divadel českých.